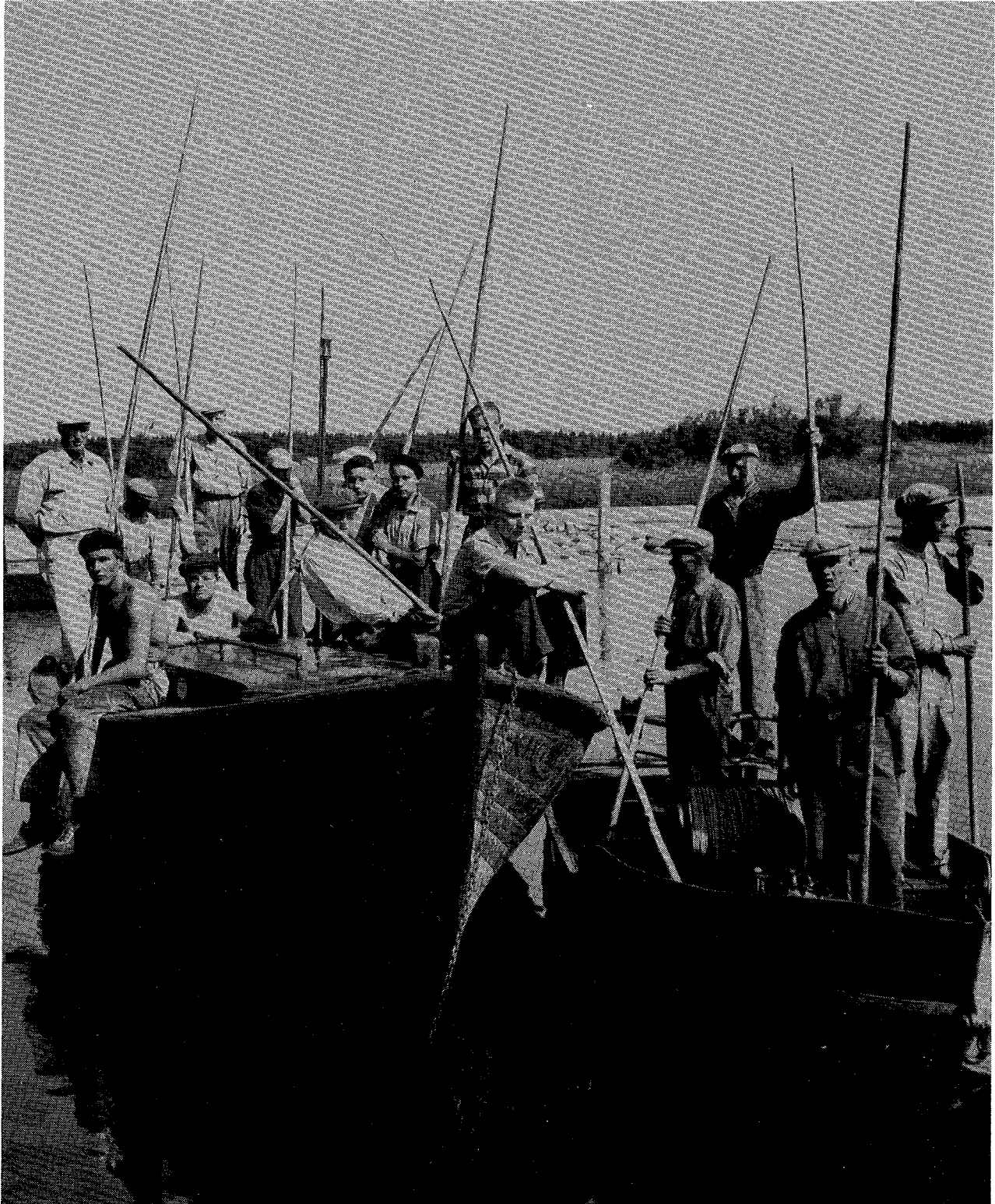

Kaarlo Lindgren

KYLÄSAARI

1/1992

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat
ry:n tiedotuslehti

Puheenjohtajan palsta

ARVOISAT KYLÄSAARE- LAISET

Kun kirjoitan tätä juttua on huhtikuun loppu ja lunta maassa. Ilmojen puolesta näyttää olevan myöhässä aika tavalla. Muutenkin näyttää vähän ankealta kun elämme nyt keskellä lamaa, työttömyys on huipussaan, veroja kiristetään sekä sairaita, lapsiperheitä ja muita huonompiosaisia kuritetaan.

Kyläsaarelaisia ihan lähellä on erittäin ikävä esimerkki miten tehdään turhaan työttömiä. Ulasoorin Union -huoltoasema työllisti useampia ihmisiä. Oli todella pidetty paikkakunnan asukkaiden keskuudessa. Varsinkin naisautoilijat pitivät siitä, kun siellä sai hyvän palvelun. Huoltoasema ja sen yhteydessä oleva baari olivat myös kannattavia yrityksiä, siitä huolimatta se lyötiin maan tasalle. Toivotaan, että kyläsaarelaiset karttaisivat kylmiä huoltoasemia, ettei tällainen kehitys jatkuisi.

Kyläsaareissa elämä menee kuitenkin suht' normaalia menoa, mitä nyt nuodella mainitut asiat koskettavat itse kutakin. Tulossa on myös asioita, joissa olisi tärkeää olla kiinteistön omistajien valvella ja valvoa etujaan. Eduskunnassa on valmisteilla kiinteistövero, joka korvaisi nykyisen katumaksujärjestelmän. Sinänsä hyvä asia, kun vain se oikein tasapuolisesti kohdennetaan. Katumaksujärjestelmä ei ole ollut oikeudenmukainen. Toivottavasti tästä kiinteistöverosta tällainen saadaan. Kiinteistöveron kanto ja tuotto tulee kunnan hallintaan, joten siihen oikeudenmukaisuuskysymykseen pitäisi pystyä vaikuttamaan valtuuston kautta. Uusi vero tulee myös koskemaan kaava-alueen ulkopuolella olevia. Minun mielestäni se pitäisi olla kytketty kunnan antamiin palveluihin. Toisin sanoen sitä korkeampi kiinteistövero, mitä enemmän kunnan antamia palveluja. Nähtäväksi jää, miten tässä onnistutaan. Kyläsaareissa tullaan taas järjestämään yhteisiä tilaisuuksia kesän aikana mm. kyläsaaripäivät, juhannusjuhlat ym. Toivottavasti osanotto on runsasta. Lamasta huolimatta on tänäkin vuonna saatu Kyläsaari -lehti aikaiseksi ilmoittajien tuella, joten toivoisin, että suosisitte tässä lehdessä ilmoittavia liikkeitä.

Esa Pitkälä
puheenjohtaja

VIIRIKILPAILU

Johtokunta julistaa pöytäviirin suunnittelukilpailun.

Vaativukset: Viirissä pitää olla ankkuri ja Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry-nimi tai sen lyhennys..

Luonnokset Elli Laaksoselle juhannukseen mennessä.

Kansikuva:
Uittomiehiä Kivinillä vuonna 1955

KYLÄSAARI

9. vuosikerta, numero 1/1992

Kyläsaaren Kiinteistön-
omistajat ry:n tiedotuslehti

Toimituskunta:
Yhdistyksen johtokunta

Vastaava toimittaja:
Pirkko Lilja

Valokuvat:
N. Ristimäen Koulukuvaamo
Nestor Nordström
Unto Saariola
Meriporilainen

Kansikuva:
Unto Saariola

Jakelu: 700 kpl.

Paino: Kehitys

**KYLÄSAAREN KIINTEIS-
TÖNOMISTAJAT RY**
luottamushenkilöt vuonna 1992

johtokunta
Pitkälä Esa, puh.joht.
Saariola Unto, varapuh.joht.
Blomster Matti, sihteeri
Laaksonen Elli, tal.hoit., jäs.kirj.
Kottonen Sirkka
Lankinen Vilho
Nevala Harri
Niiniviita Aila
Ranne Ilmo

tilintarkastajat
Erkkilä Aimo
Laurila Pentti

varatilintarkastajat
Niiniviita Raimo
Palomäki Sakari

huvitoimikunta
Corell Kaija
Kitkala Kirsi-Marja
Raita Hilikka
Salminen Harri

Vuoden kyläsaarelainen

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry aloitti vuonna 1989 perinteen, vuoden kyläsaarelaisen nimeämisen. Ensimmäinen julkis leivottiin Kalle Rintalasta, toinen Unto Saariolasta. Viime vuonna oli naisen vuoro — kunniani-mityksen sai Terttu Mattila.

Vuoden kyläsaarelaisen nimityksen saa henkilö, joka on ansiokkaasti toiminut paikkakunnan parhaaksi tai on muuten vaikuttanut vahvana persoonana. Terttu Mattila täyttää kriteerit.

Hän on tehnyt elämäntyönsä lasten parissa. Opettajan vuosia on takana kaikkiaan 34. Moni kyläsaarelainen on opiskellut aapisensa Tertun johdolla.

Terttu Mattila on vaikuttanut aktiivisesti myös pyhäkoulutoiminnan ja voimistelun saralla. Hän on ollut Kyläsaaren Kajastuksen sihteeri ja Kyläsaaren Marttojen puheenjohtaja.

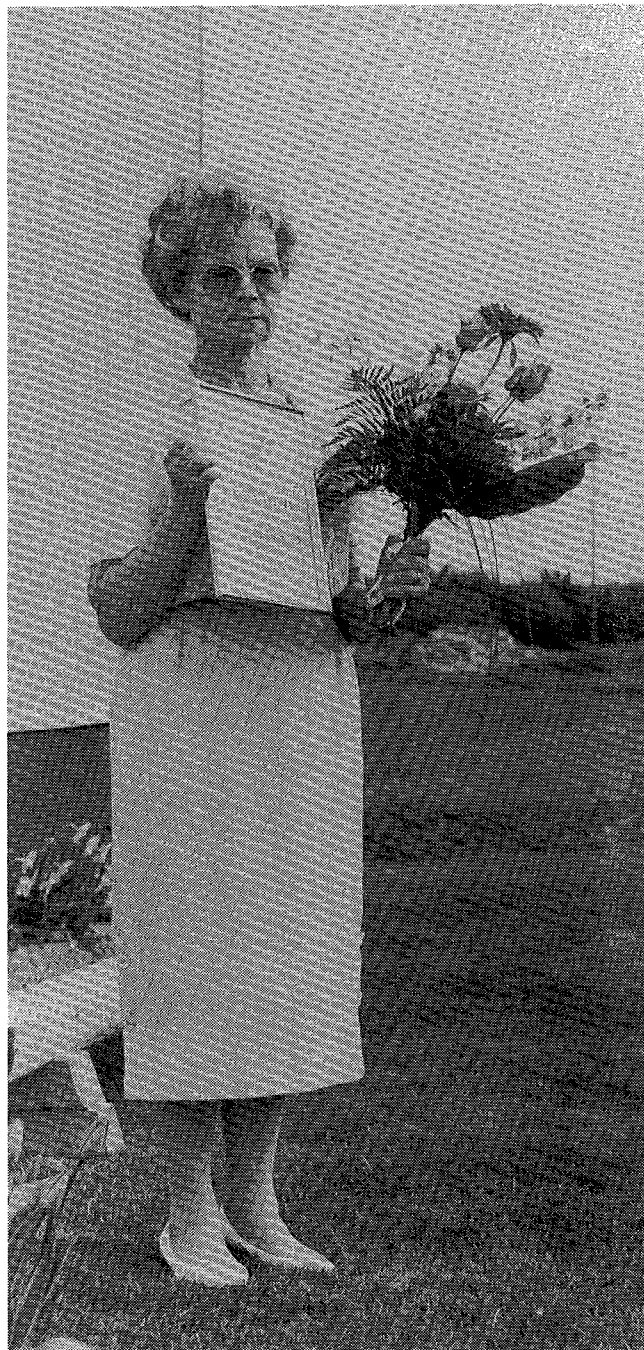
Viime keväänä tunnustuksen saatessaan eläkepäiviä viettävä Terttu Mattila tuumasi rauhallisesti, jotta kai sitä olisi voinut enemmänkin tehdä. Mutta eiköhän tässä ole yhdelle ihmiselle enemmän kuin tarpeeksi!

Kylällä kuultua

Kyläsaaren vanhan tien varressa oli eräällä kylän isännällä heinäsuuli, jossa hän säilytti heiniä. Poikamies Niha oli hevosensa kanssa ilta-ajelulla. Kun heinät kotona olivat lopussa, hän päätti ottaa suulista vähän hevoselle purtavaa. Isäntä, joka oli lähistöllä, huomasi, että suulissa oli tapahtumassa jotain erikoista. Hän riensi paikalle ja huusi: ”Hei, kukas siellä on?” Suulista vastattiin: ”Minä täällä vaan olen heiniä lainaamassa.”

x x x

Kaksi huomattavaa kylän isäntämiestä tapaa toisensa kylän raitilla ja kumpikin kehuu itseään kilpaa. Toinen kertoo, että heillä on kaikki reet, rattaat, aidat, suulit hänen tekemiään. Toinen isäntä on jo vähän kylläntynyt ylenmääräiseen kehumiseen ja kysyy, kun viereisellä laitumella on hevonen varsansa kanssa: ”Entäs tuo varsa?”. Toinen vastaa huomaamattaan: ”Juu, juu, minun tekemäni.”

Terttu Mattila kotipihallaan kesäkuussa 1991.

Kajastus ja Kiinteistöyhdistys järjestävät KYLÄSAARIPÄIVÄN sunnuntaina 7. 6. 1992 klo 13.00—16.00 koulun pihalla.

Ohjelmassa mm. torvisoittoa, myyntiä ja muuta ajanvietettä koko perheelle. Julkaistaan vuoden kyläsaarelainen.

Kyläsaarelaiset yrittäjät ja yhdistykset ottakaa yhteys myyntipaikasta Pirjo Suniin. Puh. 886 880.

Perinteinen JUHANNUSJUHLA Launaisten rannassa

TERVETULOA!

KYSYTÄÄN 10 KYSYMYSTÄ KYLÄSAARELAISELTA

Vastaajana tällä kertaa Heikki Kaisla

1. Millainen oli lapsuutesi ja nuoruutesi Kyläsaari?

Nykyisen urheilukentän kohdalla oli santakuopat, jossa opettelin pienenä uimaan. Ihmisillä oli aikaa enemmän, joten kanssakäymistä oli myös ihmisten kesken runsaammin ja se oli rikkaampaa. Karjaa kuljetettiin kesäaikana kylän teillä ja kujilla, sillä laitumet olivat kylän laitamilla. Kylänjärven rantaniityt olivat usein yhteislaitumina, jonne karja aamulla vietiin ja illalla haettiin pois. Lapsuudessani ei juuri autoa eikä polkupyörääkään kylän raitilla näkynyt, vaan matkat tehtiin kävellen tai hevosien vetämillä kovapyöräraitilla. Harrastuksina oli nuoruudessani keväisin lumien suluttua platkun pelu 10 pennisillä, sekä rukoushuoneen kentällä pelattiin neljääpalloa. Tämä peli muistutti vähän tämän päivän pesäpalloa. Lapsuuteni ajoilta on muistikuvani, että kyläyhteisössä elämä oli aika rauhallista, ihmiset ahkeroivat kuka mitäkin ja toimeentulo oli vähintään tyydyttävä. Rippikoulun jälkeen oli suuri halu päästä työhön. Maataloustyö oli lähes ainoa mahdollinen, josta ei paljon rahaa tullut mutta hyvin tuli toimeen.

Kyläsaaressa olen viettänyt hyvän lapsuuden, nuoruuden ja koko elämäni.

2. Onko Kyläsaaressa riittävästi palveluja?

Kylällä on pankki, posti ja hyvin toimiva kauppa. Apoteekki tai lääkevarasto puuttuu.

3. Onko kyläläiset mielestäsi muuttuneet?

Autoilu on yleensä vähentänyt ihmisten kanssakäymistä. Ei tapaa enää ihmisiä siten kuten ennen, eikä niillä ole myöskään aikaa kuten ennen. Tietysti on myös niin, että tämän sukupolven ihmisiä on harvemmassa ja nuorempien kanssa yhteydenpito ei ole niin luontevaa. Kylään on muuttanut paljon uutta väkeä.

4. Kuinka luonnehtisit Kyläsaarta tänään?

Kyläsaaressa on toimittu aktiivisesti kylän ilmeen säilyttämiseksi, unohtamatta kuitenkaan tämän päivän tarpeita ja vaatimuksia.

5. Mikä on parasta — mikä huonointa?

Parasta on luonnonläheinen ympäristö, mikä luo tyytyväisyyttä. Huonointa, en nyt löydä ainakaan ensinäkemältä.

6. Pystyykö Kyläsaaressa mielestäsi kehittämään itseään henkisesti ja fyysisesti?

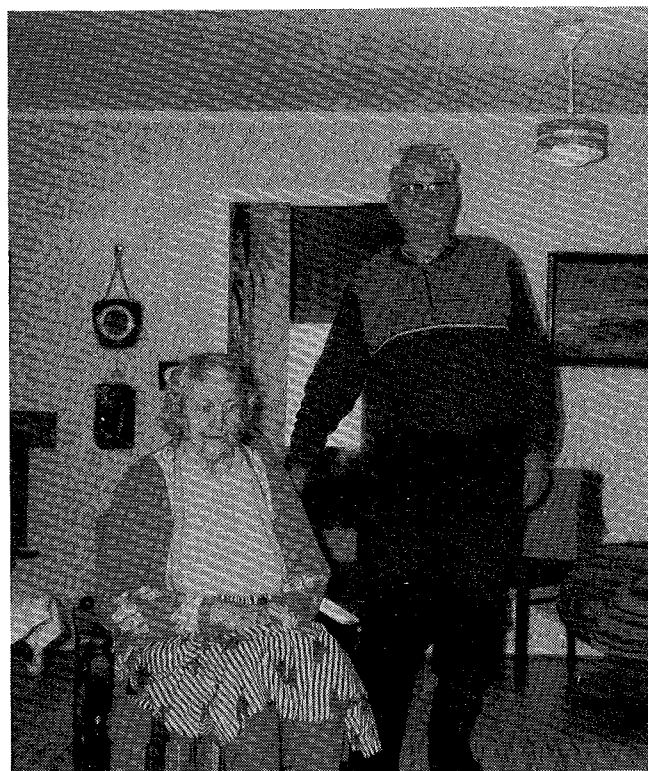
Kun pyöriilee kylän keskustan halki ja huomaa ne opinahjut siellä, niin tulee siihen tulokseen, että ne eivät voi olla vaikuttamatta henkiseen kehitykseen ja kasvamiseen. Fyysisen voiman tarve on kehityksen myötä vähentynyt, mutta oman kuntonsa kohentamiseen ja ylläpitämiseen kylältä kyllä mahdollisuuksia löytyy.

7. Onko Kyläsaari mielestäsi saanut oikeudenmukaisen kohtelun Porin kehityksessä?

Mielestäni Kyläsaari on saanut hyvän kohtelun Porin kehityksessä. Tulee huomioda että mahdollisuudet ovat myös rajalliset.

8. Tuleeko Kyläsaareen ottaa pakolaisia?

En ole pakolaisten ottamista vastaan, mutta en niinkään ihastunut niihin. Jossakin niidenkin tulee saada olla, kunhan tekevät sitten töitä.

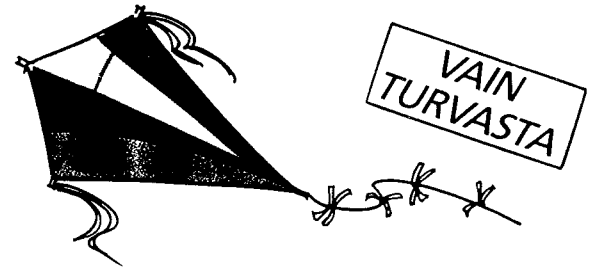
Heikki Kaisla kotonaan vaimonsa Tyynen kanssa.

9. Mitä mieltä olet ympäristöstä?

En ole suuremmin havainnut ympäristössä luonnon heikkenemistä. Luontoa tulee kuitenkin käsitellä luonnon omilla ehdoilla, sitä myöskään saastuttamatta.

10. Kumpaa antaisit Porin päättäjille, ruusuja vai hujuja?

Antaisin risuja. Hallintokoneisto on mielestäni paisunut varsin suureksi, lieneekö kaikille riittävästi tekemistään.

KOTITURVA

korvaa laajemmin

- kotona ja kesämökillä
- voimassa myös matkoilla
- pieni omavastuu
- edullisia lisävakuutuksia itsellesi, perheellesi, veneellesi...

Kysy myös keskittämisalennusta!

TURVA

Eteläpuisto 9 28100 PORI
Puh. (939) 325 211

Huoli metsävarastamme

Vanha sanonta kuuluu: niin metsä vastaa, miten sinne huudetaan. Nyt on tullut ajankohtaiseksi katsoa, mitä sinne huudetaan.

Onhan metsä uusiutuva luonnonvaramme, joka on rikkautemme ja sitätietä hyvinvointimme sekä kehityksemme perusta. Miten käy Suomen, jos metsämme tuhoutuu?

Metsiemme sairastavuudesta on jo hälyttäviä merkkejä silmin havaittavissa. Tutkimustyötä ja havainnointia on kyllä suoritettu. Niissä on havaittu niin hyvin puustossa kuin maaperässäkin olevan sairauden oireet. Näitä tuloksia on taipumusta vähätellä, meillä Suomessa on tuotu esiin vain Länsi-Euroopan metsätuhot. Johtunee varmaan helpommasta tiedon kulusta, mutta entisissä Itä-Euroopan maissa tilanne on jo katastrofaalinen ja tuho jatkuu kohti pohjoista.

Tutkimukset osoittavat, että Suomen metsien havuista neljännes on 25 % harsuuntuneita ja 10 % vaurioituneita. Harsuuntuminen on neulasten ylimääräistä varisemista, ja silloin vaurioituminen alkaa olla jo pitkällä. Versosyöpäsieni samoin kuin happamoitumisilmiökin valtaa yhä laajempia alueita.

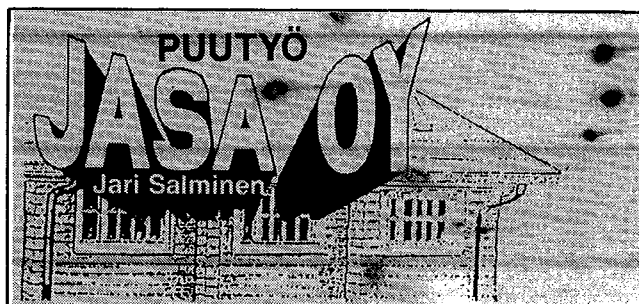
Huoli metsiemme samoin kun vesistöjemmekin tulevaisuudesta saa kansalaiset miettimään syitä nykyiseen epidemiaan. Ihminen toiminnoillaan on luonut edellytykset tällaiselle kehitykselle.

Mitä on tehtävissä? Tutkimustoimintaan tulisi panostaa enemmän ja niin, että se ei tilattaessa olisi johdettu johonkin määrättyyn suuntaan. Meillä on taipumusta osoittaa sormella siihen suuntaan, missä näkyy pitkiä savupiippuja, kun on luonnon saastumisesta kysymys. Asia ei aivan näin yksioikoinen ja yksiselitteinen ole, sillä jokainen kansalainen on omilla toiminnoillaan siihen vaikuttamassa.

Eräs tapa lähteä luomaan parempaa tulevaisuutta ja puhtaampaa luontoa on itsekasvatus. Itsekasvatus vaan on outo käsite nykyihmiselle, mutta todellinen muutos tapahtuu vasta ihmisen muuttuessa.

Ihminen ei elä ainoastaan nykyisyydessä tai menneisyyden varassa. Ihmisen tekemisillä pitää olla tarkoitus, joka ulottuu tulevaisuuteen.

Unto Saariola

Höylähirsirakenteet myös pystytettynä

Tilauksesta
muut höylätuotteet
ym. puutyöt

Nyrhintie 14, 28760 PORI
Puh./Fax (939) 886 864, auto 949-655 885

RAKENTAJAT - REMONTINTEKIJÄT!!

Monipuolisista valikoimistamme
löydät sahattua, höylättyä ja
painekyllästettyä puutavaraa.

Tule katsomaan

**Meriporin
puu**

Maalaiskunnantie, puh. 939-886 730

Huom! Auki myös kesälauantaisin

Majavien aikaansaannoksia Kivininrannoilta vuonna 1991

Kyläsaaren vaihteita

Kyläsaaren otaksutaan saaneen ensimmäiset vakinaiset asukkaansa n. 1350—1400 -luvulla, todennäköisesti Kokemäen eränkävijöistä. Kyläsaaren kylän vanha nimitys on enimmäkseen ruotsinkielistä, mikä kertoo myös runsaasta ruotsinkielisestä väestöstä.

Kyläsaaren kylän ympärillä olevat vedet madaltuivat nopeasti, mikä johti Kyläsaaren ja naapurikylät moniin riitoihin merestä nousseista uusista kareista ja maa-alueista. Esimerkiksi nykyisen Riitasaran alueesta Kyläsaaren ja Yyterin kylien talonpojat riitelivät aina 1600-luvulle asti, Yyterin viimein voittaessa.

Karttoja

Luultavasti vanhin tunnettu Kyläsaarta koskeva kartta on And. Strengin vuonna 1641 laatima. Kartassa Kyläsaaren kohdalla on merkittyinä 2 rälssitilaa ja 3 talonpoikaistilaa (Maakirjan mukaan Kyläsaarella oli silloin 7 tilaa; autiotiloina olivat silloin Riutta ja Piili).

Vuodelta 1688 on Kyläsaaresta tiluksien verollepanokartta. Tekijä on Bergman. Kartan mukaan Kyläsaarella oli 7 taloa (Ks. Kyläsaari -lehti 1/91). Rakennukset sijaitsivat ns. nykyisen kylämäen harjanteella aivan yhdessä rykelmässä. Karttaan on merkitty myös Langenin ja Rieskalan talojen välillä oleva maa-alue, joka jo silloin on ollut viljelyksessä ja jaettuna peltosarkoihin. Merkittynä on myös laskuoja Kyläjärvestä Preiviikin lahteen sekä ns. Höllin niitty.

Lisäksi Kyläsaaresta on laadittu mm. seuraavat kartat: rajakartta v:ltä 1767, Mattilan talon halkomiskartta v:ltä 1766, peltokartta v:ltä 1766—1767, isojaon kartta v:ltä 1781, vesijättökartta v:ltä 1842 sekä uusjakokartta tämän vuosisadan alkupuolelta.

Yhteyksiä

Kulkuyhteydet Kyläsaareen olivat tuolloin varsinkin kelirikkojen aikaan erittäin hankalat. Kesällä kuljettiin veneillä ja talvella hevosella tai härillä talviteitä pitkin. Noin 1650-luvulla Porin kaupunkiin pääsi jo maantietä pitkin. Aluksi tie Poriin kulki Mooskerin ojan lähelle, sieltä lähellä merenrannikkoa Paarnoorin, Pietniemen ja Vähärauman kylien kautta.

Kyläsaaren varhaista kiinteää asutusta on usein ihmetelty. Selityksenä voisi olla noina aikoina kalarikkaina tunnetut vedet sekä suuret luonnon niityt, jotka vetivät jo aikaisin aatelistonkin huomion puoleensa.

Torppien vaihteita

Isovihan päätyttyä 1720-luvulla alkoi asukasmäärien nopea kasvu. Koska kruunu ei antanut jakaa taloja (ennen 1750-lukua) peläten tilojen veronmaksukyvyyn heikenevän, alettiin perustaa torppia. Torppia syntyi tiuhaan, ja torppariksi ryhtyminen oli ainoa mahdollisuus toimeentulon turvaamiseksi tilattomalle väestölle.

Ensiksi torppiin muutti talollisten lapsia ja liikaväkeä sekä muuta tilatonta väestöä. Torpparit olivat taloille runsas tulonlähde maksamalla erittäin raskaat verot. Taloihin tehdyn päivätyön lisäksi he joutuivat osan veroistaan maksamaan luonnontuotteina.

Vasta vuodelta 1770 löytyy kirkonkirjoista ensi kerran merkintä Kyläsaaren kylän torpista erillisinä torppina. Tässä luettelo torpista ja niitä silloin hallinneista torppareista:

Vuoden 1770 kirkonkirjoista

Alatorp	torpp. Johan Simonsson
Haga	torpp. Johan Emilsson
Isosavo	torpp. Abraham Eriksson
Lang-	torpp. Matias Mattsson
Mitstaka	torpp. Jacob Andersson
Mäkitorp	torpp. Henrik Thomasson
Mäkitorppa	torpp. Johan Johansson
Philppula	torpp. Simon Lasson
Randala	torpp. Johan Mickelsson
Renner	torpp. Mikael Thomasson
Vesterback	torpp. Simon Henriksson
Vähäsavo	torpp. Simon Mattsson

Vuoden 1803 kirkonkirjoista

Mäntyluoto	torpp. Fredrik Mattsson
------------	-------------------------

Vuoden 1815 kirkonkirjoista

Baarnoor	torpp. Johan Stenfors
Jokela	torpp. Wahlström
Juhola	torpp. Johan Sam. Gustafsson
Kankaanpää	autiona
Kuutilo	torpp. Erik Mattsson
Leppäluoto	autiona
Stenback	torpp. Jacob Jacobsson
Sälting	torpp. Jacob Ollonqvist
Tienhaara-Rajatorp	torpp. Matias Mickelsson
Valvouri	torpp. Matti Mannila

Vuoden 1824 kirkonkirjoista

Bjärmossa	torpp. Matias Mattson
Boeliustorp	taloll. Vilhem Boelius
Järvenpää	torpp. Adam Mattson
Nordbacka	torpp. Johan Isaksson
Nylund	torpp. Johan Johansson
Philtorp	taloll. Fred. Andersson
Pihlava	kalast. Gustaf Rönnblad
Selkäluoto	torpp. Mathias Mattsson

Vuosien 1845—1900 kirkonkirjoista

Fleivik	torpp. Gustaf Simonsson
Halssi	laivanrakentaja Kustaa Lindgren
Koivuniemi	Juha Fredrik Roslöv
Notslagg	torpp. Frans Viktor Selenius
Ojala	taloll. Vilh. Boelius
Rapakko	torpp. Juha Sakari Andersson
Suonpää	torpp. Matti W. Alm

Otan mielelläni vastaan Kyläsaarta ja kyläsaarelaisia koskevia tietoja osoitteella: Tiina Lankinen
28760 Pori puh. 886 867

Kyläsaaren koulun vaiheilta...

JATKUU ENSI NUMEROSSA

OSA 1 Porin maalaiskunnan aika

Suomessa on lukuisa joukko Kyläsaaren koulua vanhempia opinahoja, joilla olisi paljon enemmän kerrottavaa menneitten aikojen koulutapahtumista. Vaikka kylämme kansanopetus on maamme kansanopetuslaitokseen verrattuna suhteellisen nuorta, lieene paikallaan todeta muutama seikka kansanopetuksen historiasta yleensä.

Jo 1600-luvulla tsekkiläinen kasvatustieteilijä J. A. Comenius ym. korostivat kaikkien osaksi tulevan, yhteiskunnan järjestämän ja äidinkielellä tapahtuvan, yleisivistävää alkuopetusta antavan koulun merkitystä, mutta vasta 1800-luvulla tämä ajatus sai etupäässä sveitsiläisen kasvattajan ja uudistajan J.H. Pestalozzin vaikutuksesta laajempaa kantavuutta. Ansiotta ei häntä "kansakoulun isäksi" kutsuta.

Vuonna 1856, silloisen Venäjän ja Suomen Suuriruhtinaskunnan keisari Aleksanteri II kehoitti tekemään ehdotuksen kansansivistystä tarkoittavien koulujen järjestämiseksi maalaiskunnissa. Pastori Uno Cygnaeus määrättiin tutkimaan kansanopetusta kotimaassa ja eri puolilla Eurooppaa sekä tekemään ehdotus opetuksen järjestämi-

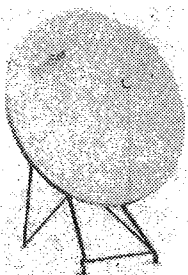
seksi. Tältä pohjalta annettiin v. 1866 asetus, jossa maaseudun alkuopetus jäi kotien ja seurakunnallisten lastenkoulujen varaan, kaupunkien kouluista oli vain ylimalkaisia määräyksiä.

Vuonna 1898 annettu piirijakoasetus velvoitti kunnat jakamaan alueensa koulupiireihin ja perustamaan kuhunkin koulun. Jo aiemmin oli kouluille annettu ns. mallikurssit, joista sittemmin v. 1898 muodostuivat opiskelun vuorokurssit. Maahamme saatiin eduskunta v. 1906, jonka v. 1910 hyväksymä oppivelvollisuuslaki astui uudistettuna voimaan v. 1921. Sen mukaan oppivelvollisuus tarkoitti 6-luokkaisen kansakoulun suorittamista. Sen lisäksi oli suoritettava 2-vuotinen jatko-opetuskurssi, ellei opetus muulla tavoin jatkunut.

V. 1898 annettu asetus oli alkusysäys myös Porin maalaiskunnan ensimmäisen kuntajohtoisen kansakoulun syntymiselle. Niinpä kun Kokemäensaaren kansakoulun johtokunta 27 p:nä kesäkuuta v. 1899 kokoontui ensimmäiseen kokoukseensa Valli-Jaakolaan, merkitsi se ikään kuin lähtölaukausta nyt jo lähes 100-vuotiaalle kyläyhteisömme koulutoiminnan taipaleelle.

Kyläsaaren oppilaita 1950-luvulla opettajansa Pentti Korhosen kanssa koulun pihalla.

Satelliittiantennit
Meriporissa
toimittaa

**MERI-PORIN
ELEKTRONIIKKA**
puh. 448 114

Romuliike Collander Oy

Pekka Collander

Uusiniitty Maalaiskunnantie
28760 PORI

puh. **886491**

Korhosen veljekset

Nykyajan ihmiset elävät lamasta huolimatta yltäkyläisyydessä syöden kaikenmaailman etelän herkut ja valmiit ruuat. Haetaan marketeista ja pariks minutiks mikroo ja valmista on. Eivät ne tiedä kui hyvält ruoka maistuu kun o oikee kova nälkä. Sotie aikan ko mää oli tommone keskekasyune poikatappi ruokaa ei tuotu valmiin kaupast ei sitä siäl sitäpaitti paljo ollukkaa. Mut perunat kasvatettii itte ja silakoit sai ja jos silakatki loppu kastettii kuumaa perunaa naputusvettee, se oli sitä silaka suolavet. Ei sillo ollu suola epäterveellist eikä ihmisil ollu liikaa kolesteroolii. Mee huustollis, siis minun kotonani ei asiat ollut kaikeist huonommi, minun äitini piti parrii lehmää saatii maitoo ja joskus vähä voitaki. Maito jouduttii nimittäi suuremmaksosaks luovuttammaa yleisee kulutukseen, ittel jäi vaan määräännos kutaki perheejäsent kohti.

Lampaitaki äiti piti niist saatii villoi jotka sit kehrättii lankoiks, niist sit äiti kuto sukkii ja vanttuit, ja kutoja Selma joka asu Yyteritiä varres siin palokaivo tykön kutomakoneellas teki villahousui ja paitoi. Sillo oli nimittäi kylmii talvii ei sillo olis tarjennu ohkases lenkipuvus ja paljai päi, niinko nykyään kulkee keskel talvee kaljupäiset äijätki, vaik varmaa olis rahhaa ostaa kunno karvalakki ja lämmi pomppa.

Sillo sota-aikan meilt haki tinkimaitoo Korhose Niilo ja Selma. Niilo oli friski miäs, mut ei joutunut sottaa ko sen hakkas fleiviikiläiset nii pahast ettei ikän tervet päivää nähny. Äiti sai ostaa silt Niilolt musta lampaa, ko siin tarvittii mustii villoi et saatii harmaat lankaa ja meil oli

vaan valkone lammast. Se lammast oli kahdel sortil musta, se oli tiätysti selvä et se oli väriltä musta, olisko sil ny ollu piäni valkone priku ottas. Mut sen lisäksi se oli pimmeä, eli se ei ollu Kansahuollo kirjois eikä kansis. Kyl äiti aikail pelkäs et joutuu vaik ilmi pimmeä eluka pitämisest, mut Selma sano et Niilo tua sen pimmees eikä sitä kukkaa nää mustaa lammast. Mut Selma se kumminki se itte toi ja viäl kuuvalos, ko Niilo ei pystyny hollaa sitä, mitäs ko käreä oli makkara halvoil hakkattu monest kohtaa poikki. Lammast teurastettii sit aikanas et saatii lihhaa ja kunnei tarvinnu luovuttaa yleisee kulutukseen, kose kerra oli musta ni voitii myyräkki hiuka mustaa pörssiä, ja sillai sai paremma hinna. Kyl se tarkkaa syätii, sisuskaluist ja talist tehtii lampaa höystöö, pilputtii piäneks ja suolattii ja siit sit tehtii myöhemmi lohkoporunoit ja tairrettii tiris-tää soosiiki.

Ni siit Niilost, Korhose oli neljä poikaa, Antti, Empu, Ilmari ja Niilo. Ihmiset niit pelkäs, ko ne oli kovvii ryyppäämää ja tappelemmaa. Muuto oli hiljasii mukavii miähii mut ko sai viinaa ni pääs ei ollu järje hiukkaakaa, huusi ja karju niinko elukat juavuspäite niät kylä kaiku ja varsinki lapset niit pelkäs.

Korhose tölle oli Lunaste kuja varres siin Aalto Fanni paikkeil. Pieni tölle yks huane ja kööki siin liesi ja leiviuuni. Liesi ei ollut mikkää Ruuselleevi "Kotiliesi" niklatuul suuluukuil, se oli avoliesi "piisi" niinko sanottii, kraakku minkä nokas pata roikku ja kolmijalka kaffepannuu var-

Kyläsaaren Työväentalo juhlaväkeä (Nordströmin kuva).

te, valkee palo al ja savu meni piipus jonka hormi ei ny ollu iha miehen mentävä, mut ei paljo muutakaa. Semmosii piisii o Kyläsaares viäläki paris paikas jäljel, enne niit oli kai vähä joka töllis. Veljesten isäl Korhos Matil oli semmone sanantapa, ko pojat oli kyläl lährös et: "onkos puukot terävii ko kylil mennää ko ei sitä tiär kene kurkut siäl avataa omat vai muite", ei se sit kai ollu ihme et pojist tuli räyhääjii ja miähe tappajii. Ne oli kaikki yht aikaa linnas, kolme oli miehe tappamisest ja Niilo oli avuannost ko se anto puuko ko Emppu veti Mäkitalo trenkilt kurkupoikki siin kansakoulu kuusiaina takan ko tultii seuratalolt huveist. Seuraava päivä ehtopäiväl Mattila Eetu tuli linja-autol kaupunkist Pihlava poliisi Salonen istu Eetu viäree ja kysy muin miähin et tartteeks sää luujauhoi mää vei taas värkki Porrii. Nääksko Kyläsaari kuulu Pihlava poliisei alueesee ja ne joutu korjaamaa ruumiit Kyläsaarestaki. Emppu koki kuitenkin sankari-kuoleman, jatkosodassa Hiitolassa, lähettii hyökkäämään kysyi vieressään olevalta Lehtise Nipalt että, pelkääk sää, hyppäs aidan yli ja siinä tuli luotisuihku läpitte.

Ilmari taas tappo Kyläsaare työväentalolla vähäraumalaise Roosevalli Topi. Työväentalolla oli koko rivin mittane avoterassi jonka kaiteesee Topi nojas, Korhone meni takkaapäi ja veti kurku poikki ja henki pois. Matin loppu taas oli Kakolassa, oli ollut riita jonku toise tappajan kanssa. Olivat puusepänvarstaassa töissä siellä, huusiin mennessään otti kirveen varoiks fölliis ko tiäsi et toine kumminki tullee häirittemmää, orotti kirves ylhääs et hän halkasee koko miähe. Toine tuli puuko kans ja tempas ove auki. Matti veti täysin voimin kirveel mut ovi oli matala kirves otti kii ove karmii, sillo toine veti puuko kans alhaalt ylöspäi, ja se oli häne loppus.

Ei se mikkää ihme ollu et se Niilo vialloiseks hakattii. Se oli kai kytänny mettäl siin trumpu kive tykön ko Fleiviikiläiset tullee työväentalolt ni hän siin pistää jonku, mut ne tuliki sakil. Niilo meni pääl vaa puukkos kans vaik toiset veteli seipäil. No kyl maar se sit tiätää kui siin kävi. Vert oli ollu tiä punasen, meki käytii Viljase Ville kans seuraavan päivän siäl kattomas mut ei siäl enää mittää vert näkyny.

Fleiviikirantalaiset oli innokkait Työväenyhdistyksen ihmisii Friiberiläiset etunenäs, ja joutuivat tiätysti huvitulaisuusks järjestysmiähin ollessas tyyräämää Korhose veljeksi, ko ne siin työväentalo naapuris majaili. Siit kai se vissii tulivihan pito Friiberiläiste ja Korhoste välil. Friiberi Aimo häät pirettii työväentalolla, puole kyllää oli käsketty. Mut Korhose veljekset lähetti etukättee sanna, et pitäkää vaa häät mut sulhane tapetaa. No siit seuras tiätysti ennennäkemättömät suojatoimet. Fleiviikiläisil oli oma sähköyhtiö et sähkömiähet oli omast takkaa ni työväentalo valaistii väliaikaisesti ulkoopäiki monel sähkölampul ja järjestysmiähii oli tupla määrä, Laurila Arvoki brovninkis kans vaik olik natsuunaa. Ja senverra oli Korhosis herranpelkoo etteivät uskaltanu näyttäytyy koko hääpaikal.

Mut kyl sitä muutenki tapeltii, kerranki oli Toejoerantalaiset tullu oikee hevospelil Kyläsaar seuratalol huveihi, entiä oliko niil ollu aluperin tarkotus pistää ranttaliks mut lamput lyätii kumminki pimmeeks ja sit aljettii lyämää. Aamusti oli Kansa kaupa halkopino "riipi raapi niinko räävittömä ripakasa" ko se oli käytetty tappeluasein, viimeiset halvot oli kuulemma kansakoulu portil saakka, ko Pelttari Martti niit aamusti kokkoili. Siinäki tappelus oli Korhose Niilo yhten sään, oli viäl Mäkitalo ehteel verelly puukkos kans sin Krinni-reen pualai vällii vaik oli jo itte saanu puukost mahhaas. Siit oli Satakunnakansaki seuraaval viikon kirjoittanu et "hurjaa menoa Kyläsaaressa". Et semmost.

Nuulinki Seppo

APUA!

Masina-Matti A/S

Tallinna tarvitsee kiireesti

vaihto-ompelu., saumaus- ja **HUOM!** myös neulekoneita veljeskansan käyttöön **Viroon.**

NYT HUIPPUHYVITYS vanhasta koneesta- si vaihdossa uuteen Evaan.

SOITA HETI MATILLE!

MATIN OMPELUKONE PORI **PUH. 886 441**
auto 949 224 721

IDEA

UUSI ENSOKODIN

IDEALEHTI ILMESTYNYT!

Hae se omalta Ensokotiasiantuntijaltasi:

INSINÖÖRITOIMISTO AK-TALO

Antero ja Kati Naskali

Antinkatu 21 A, 28100 Pori

puh. 939-326 070

auto 949 533 296

VEIKKO LEHTI

PIDÄMME
PORIA
PUHTAANA

puh. 300 088

Joukkoliikennettä porilaisten parhaaksi

jo

15

vuotta

PORIN LINJAT OY

Presidentinpuistokatu 5
28130 Pori puh. 939-892 911

Luvenska

Vaikka tämä Kyläsaaren kylä on kooltaan aika pieni, mut kyl tääl silti löytyy ajan mittaa mone sorttisii ihmisii tai jos sanos hianosti ni persoonii.

Kun ny kaikki kyläläiset muistaa se Luvenskanki. Luvenska asu keskel kyllää ja sillä oli semmone suuri kivinavetto ja sen naveton katol oli semmone tuuliroottori, joka kovall tuulel pumppus vettä semmosee suuree sementti säiliö.

Vielä 4—50 vuotta takasin oli melkei joka töllis lehmä ja toisil kakski. Mut ei sunkaa kellää ollu varraa pittää sonnii, mut kyl Luvenskal oli. Siäl sit kävi muijat kuljetamas lehmiiä kun ne oli tullu mulleisii ja piti käyttää sonnii luona. Kyllä se sonni ruakas tianas ja tais jää vähä ylimäärästäki.

Sattu kerra nii ku Virtaska toi lehmää sonnii luo ja viikkoo ei ollu käyny yhtää lehmää, et ko sonni näki jo pitkält ku Virtaska tuli lehmä kans. Sit se lehmä pantii semmossee piänee karsinaa ja sonni ku tuli koval innol ja hyppäs se lehmä pääl ni lehmä polvet notkahti ja Virtaska huamas: voi jessusauttakoo, se meni valla väärää reikää. Luvenska totes rauhallisesti: ja se on semmone poika ettei se välillä paikkaa muuta. Ja nii sai Virtaska tul uude kerra pari—kolme viiko kuluttuu.

Luvenska oli jo leski. Ja ku hälle oli kertyny sitä sontaa eli karjan lantaa, nii ilmotti hän lehdes, et karjan lantaa myytävänä. Sinne tuliki eräs mies auto kans, mut ku se näki sen sontaruuma, siel oli sontaa ja kusta paksulti, ni hä toteski, ettei aja autoaa tommosee paikkaa. Sitte yhteisvoimi kerättii vanhoja heinäseipäit pitkää rivvii ja niitte pääl pantii vanhoi heinäsuuliovvii. Täs hommas kulu aikaa jonki verr. Luvenska oli lesken ollessaa ottanut semmosse trenkipoja, joka oli vähä alkoholisoitunu. Luvenska tuli vähä aja pääst kattomaa, millai se sontakuorma teko sujuu. Mut ku ei ollu viäl muut ko auto paikallas, ni Luvenska totes ettei siit tee sonna luamisest tair tul yhtää mittää. Sillo tämä Luvenska trenki yritti rauhottaa tätä emäntää: älkää ny emäntä hermostuko, kun me saamme tämä auto paikoil ni k... e täst. Sillo Luvenska totes, ettei semmoset miehet kunnei pysty naimaakaa, ni ei saa autois puhhuu mittää. Muilla paikallleist miehist ei osannu kukkaa sannoo tähä asiaan yhtää mittää.

Nesu

Läheinen

Mitä tiedät minusta,
... läheinen,
Mitä sinusta minä?
Vain askelen jälkiä,
painettu harjun hiekkaan.
Yksi elämä,
neljän miljoardin joukossa,
vielä vammaisen...
Voisinko kenties,
vapisevin käsin,
ontuvin jaloin,
antaa jollekin,
ehkä sinulle ojentaa,
kauniin kevätesikon.
Kun jäät lähtevät järvestä,
ovat laineet vapaat.
Mutta laajimmankin,
ulapan takana on ranta
johon laineiden
vapaus päättyy.

Timo Rosholm

X X X

Se Jussi eli Luvenin Jussi totesi kerra, ku oli kyse semmosist korvikealkoholeist, et kyl sitä pulituurii ja DDT:et ja tennuu ja plankkii voi ottaa, mut se väärnissä oli kama-laa.

X X X

Jussi kertoi, et se DDT o halpaa otettavvaa, ko yhde vuorokaude olet pyörryksis ja toise juovuksis ja kolmanna krapulas.

Olli Nordström

**AUTOMAATTINEN
MAKSUPALVELU
ON HELPPO JA VAIVATON
TAPA MAKSAA LASKUT**

KYSY LISÄÄ KONTOREISTAMME

pop **PORIN PANKKI**
PORIN SEUDUN OSUUSPANKKI SUOMALAINEN SÄÄSTÖPANKKI

 **SATAKUNNAN
SÄÄSTÖPANKKI**
MAAKUNTAPANKKI

**Palveleva, turvallinen tuore-
tavarakauppa lähelläsi**

 PIRKKKA

K-KAUPAN OMA MERKKITUOTE.
TAATUSTI LUOTETTAVA LAATU.
TAATUSTI EDULLISET HINNAT
SELKEÄSTI PAKKAUKSESSA!

 **TURVALLISET HINNAT
JOKA PÄIVÄ!**

TÄLLÄ MERKITAAN K-KAUPAN
PITKÄN AJAN HINTAETUA

 JYLLIN KAUPPA
KYLÄSAARI PUH. 886040

**RAKENNUS
VUORENPÄÄ OY**

Länsipuisto 26 A 28100 Pori
Puh. 939 - 331 900, 331 149

• Maalien
• Mattojen
• Tapettien

SISUSTUS HARHIO

Keskuskartano, 28130 Pori, puh. 939-414 998

HAUTAKIVET

Kaiverrukset, kultaukset, keittiö- ja pöytätasot myös kivistä, kaikki alan työt edullisesti. ILMAN kuljetuskustannuksia. Myynti myös suoraan veistämöltä.

LÄNSIKIVI

Ulasoori
puh. 300 744
ilt. 740 257

**Lämmin ja läheinen
oman alueen lehti!**

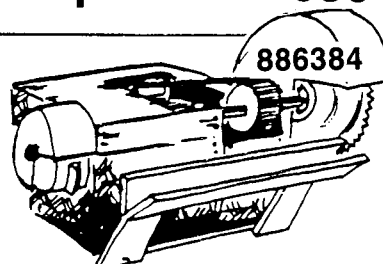
Meriporilainen

Tilaa puh. 447 550

GIROS-GRILLI

**AINOAT OIKEAT KEBABIT
KÄVELYKADULTA
SOKOSTA VASTAPÄÄTÄ**

om. Jari Kivekäs puh.

LASSEN KLAPI

KYLÄSAAREN GRILLIBAARI

AVOINNA:

Ma—To 9—22
Pe—La 9—02
Su 9—22

Sähköasennusliike

J. ERKKILÄ Ky

Suvituulentie 13 28190 Pori

Puh. 939-338 718, NMT 949-590 649

**RAKENNUSALAN
AMMATTILAINEN**

AS-VALMISTE KY

Maalarintie 4
28800 PORI

Puh. (939) 447 477
Auto 949-323 339

**HESSULLA ON
JAUHOPEUKALO...**

**...JA TUOTTEESSA ON
KOTOINEN MAKU!**

MYÖS KOTIINKULJETUS

**KOTILEPOWO
HEIKKI-HISSA**

Kyläsaari
puh. 886 466

Avoinna:
Ark. 8.30—17.00
La. 9.00—14.00
Maanantaisin suljettu

VIIHTYISÄ UUSITTU KIEVARI!

- HYVÄÄ KAHVIA...
- VIRVOKKEITA...
- GRILLITUOTTEITA...
- "HUURTEISTA JUOTAVAA"...

**HYVÄ
NOPEA
PALVELU!**

- UUDET OMISTAJAT PALVELEVAT...
- "UUDET TUULET PUHALTAVAT"...
- PELAA BILJARDIA JA VIHIDY SEURASSAMME

Kyläsaaren

KIEVARI Puh. 886 667

Avaamme joka päivä klo 9.00

**HAANPÄÄN KALA JA
VIHANNES**

PORI
KYLÄSAARI

PUH. 886 095
886 468

Kampaamo Lola Silfver

ark. 9—17
lau 8—13

Osuuspankin talo

Kyläsaari, puh. 886 782

Kesälauantaisin suljettu

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 1992

1. Kyläsaaren aluetta koskevan asemakaavan kehityksen seuranta.
2. Kaupungille ja muille viranomaisille tehtyjen aloitteiden ja esitysten toteutusten seuranta.
3. Yhdistyksen merkitystä vaikuttajana tulee lisätä jäsenmäärää lisäämällä.
4. Jäsenistön tiedon lisäämistä yhdistyksen toiminnasta tekemällä tiedotuslehti.
5. Yhdistys pyrkii järjestämään tilaisuuksia, joissa jäsenet voivat tutustua toisiinsa, kuten esim. järjestämällä huvitilaisuuksia, matkoja tms.

Kyläsaaren Kiinteistönomistajat ry **VUOKRAA EKO-HAKKURIA**

jäsen 5 mk/vuorok., ei jäsen 20 mk/vuorok.
Kysy Vilho Lankiselta puh. 886 083 tai Ilmo Ranteelta puh. 886 224.

6. Kyläsaari-päivän järjestäminen yhdessä Kaustuksen kanssa.
7. Osallistutaan Porin kiinteistönomistajien keskusjärjestön toimintaan.
8. Selvitetään viemäröinnin saamista Kyläsaaren ydinkeskustaan.
9. Lisätään yhteistyötä alueen muiden kiinteistöyhdistysten kanssa, sekä nuorisoseuran ja palokunnan kanssa.

Johtokunta

Kyläsaaren Kiinteistöomistajat r.y. jäsenluettelo 22. 4. 1992

1. Arenmaa Jorma	43. Jämiä Mikko	85. Mäkelä Heikki	127. Ruusunen Anneli
2. Aronen Antero	44. Kalliokoski Alpo	86. Mäkelä Pekka	128. Ruokolainen Reino
3. Blomster Erkki	45. Karhunen Jaakko	87. Mäki Taisto	129. Saarinen Aino
4. Blomster Matti	46. Kaunisto Eeva-Liisa	88. Mäkitalo Niilo	130. Saariola Esko
5. Boelius Toivo	47. Ketola Mauri	89. Naskali Valto	131. Saariola Seppo
6. Borisoff Veikko	48. Ketonen Sinikka	90. Nevala Harri	132. Saariola Unto
7. Brander Matti	49. Kitkala Pertti	91. Niemelä Sven	133. Sainio Hilka
8. Corell Maija-Kaisa	50. Kiviheimo Virpi	92. Niiniviita Raimo	134. Salminen Harri
9. Dickman Lennart	51. Kivistö Mauno	93. Niiranen Paavo	135. Salminen Lilja
10. Ek Joel	52. Korhonen Aarne	94. Nirhamo Juhani	136. Salonen Hilma
11. Ekholm Matti	53. Korhonen Pentti	95. Nordling Aki	137. Sandelin Pentti
12. Eklund Toivo	54. Koski Pekka	96. Nordlund Raimo	138. Sandelin Päivi
13. Elo Eino	55. Kostensalo Raimo	97. Nordlund Rainer	139. Santanen Pauli
14. Eriksson Vilho	56. Kottonen Sirkka	98. Nordlund Reino	140. Siirtonen Eero
15. Erkkilä Aimo	57. Krouvi Pertti	99. Nordström Harri	141. Siirtonen Simo
16. Pager Pekka	58. Kukasmäki Marja-Leena	100. Nordström Olli	142. Sillanpää Antti
17. Frangen Olavi	59. Laakkonen Markku	101. Nylund Antti	143. Sinisalmi Martti
18. Priman Seppo	60. Laalo Inkeri	102. Ohlsson Leila	144. Sironen Veikko
19. Gottberg Sami	61. Laasonen Kauko	103. Ollonqvist Rauha	145. Soini Eila
20. Haanpää Aimo	62. Lahtinen Martti	104. Pakarinen Heikki	146. Stenbacka Väinö
21. Haapanen Antti	63. Laine Leena	105. Palomäki Sakari	147. Stenman Risto
22. Haapasaari Kari	64. Lammi Timo	106. Peltomaa Martta	148. Suni Arto
23. Hankonen Arvi	65. Lankinen Tiina	107. Peltomaa Olavi	149. Syrjälä Alpo
24. Harju Tauno	66. Lankinen Vilho	108. Piirainen Jorma	150. Syrjäläinen Eino
25. Hauta-Heikkilä Hannu	67. Latva Eino	109. Pitkälä Esa	151. Tamminen Pentti
26. Hauta-Heikkilä Kauko	68. Laurila Pentti	110. Pukaralammi Kalle	152. Tenhonen Eino
27. Heininen Terttu	69. Lehti Bertta	111. Pääkkönen Eino	153. Toivonen Aimo
28. Heinonen Anja	70. Lehti Eila	112. Pöllänen Aino	154. Tuomela Viljo
29. Helin Esko	71. Lehti Tapani	113. Pöllänen Pertti	155. Tuominen Aarne
30. Henttinen Seppo	72. Lehti Vilho	114. Pörsti Arvi	156. Urholin Reijo
31. Hiihto Rauha	73. Lehtonen Pekka	115. Raita Pentti	157. Uusitalo Seppo
32. Hissa Heikki	74. Lengman Taisto	116. Ranne Ilmo	158. Uusitorppa Frans
33. Huhtanen Antti	75. Lepistö Toivo	117. Rantala Ari	159. Uusitorppa Helvi
34. Hupponen Kai	76. Liho Jorma	118. Rantanen Ari	160. Vahtera Sirkka
35. Hupponen Vilho	77. Lilja Ilkka	119. Reuna Sylvi	161. Valli-Jaakola Timo
36. Hyytiäinen Lasse	78. Lindfors Timo	120. Riikonen Sulo	162. Venho Veikko
37. Inberg Ismo	79. Lindfors Werner	121. Rintala Kalle	163. Westerbacka Heikki
38. Johansson Aarne	80. Lotila Riitta	122. Rohkea Reino	164. Viljanen Saimi
39. Johansson Osmo	81. Lähteenmäki Seppo	123. Rosengren Aarne	165. Virtanen Jorma
40. Joki Pekka	82. Malmivuori Juhani	124. Rosholm Timo	166. Vuorenpää Veikko
41. Juhola Esa	83. Mantere Arvi	125. Rosnell Ilmo	167. Vyyryläinen Erkki
42. Jylli Jarmo	84. Mattila Pentti	126. Rosnell Leena	168. Westerlund Veikko